

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (šesti senat)

z dne 15. oktobra 2015*

„Predhodno odločanje — Člena 107 PDEU in 108 PDEU — Finančna kriza — Pomoči finančnemu sektorju — Združljivost pomoči z notranjim trgov — Sklep Evropske komisije — Finančna institucija v postopku prestrukturiranja — Odpust delavca — Nacionalna zakonodaja v zvezi z zneskom odpravnin“

V združenih zadevah C-352/14 in C-353/14,

katerih predmet sta predloga za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 TFUE, ki ju je vložilo Juzgado de lo Social n° 2 de Terrassa (socialno sodišče št. 2 v Terrassi) (Španija) z odločbama z dne 8. julija 2014, ki sta prispeli na Sodišče 22. julija 2014, v postopkih

Juan Miguel Iglesias Gutiérrez (C-352/14),

Elisabet Rion Bea (C-353/14)

proti

Bankia SA,

Sección Sindical UGT,

Sección Sindical CCOO,

Sección Sindical ACCAM,

Sección Sindical CSICA,

Sección Sindical SATE,

Fondo de Garantía Salarial,

SODIŠČE (šesti senat),

v sestavi E. Levits, v funkciji predsednika senata, M. Berger (poročevalka), sodnica, in S. Rodin, sodnik,

generalni pravobranilec: M. Wathelet,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

* Jezik postopka: španščina.

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Bankia SA H. Monzón Pérez, odvetnica,
- za špansko vlado M. Sampol Pucurull, agent,
- za Evropsko komisijo L. Flynn in É. Gippini Fournier, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predloga za sprejetje predhodne odločbe se nanašata na razlago členov 107 PDEU in 108 PDEU.
- 2 Ta predloga sta bila vložena v okviru sporov med J. M. Iglesiasom Gutiérrezom oziroma E. Rion Bea in družbo Bankia SA (v nadaljevanju: Bankia), različnimi sindikalnimi odbori ter Fondo de Garantía Salarial (plačni jamstveni sklad) glede njunega odpusta od družbe Bankia.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba (ES) št. 659/1999

- 3 Uredba Sveta (ES) 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena [108 PDEU] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 339) v členu 7, od (1) do (5), ki je umeščen v njeno poglavje II z naslovom „Postopek v zvezi s prijavljeno pomočjo“, določa:

„1. Brez poseganja v člen 8 se formalni postopek preiskave zaključi z odločbo, kot je določeno v odstavkih od 2 do 5 tega člena.

2. Če Komisija ugotovi, kjer je primerno po spremembi zadevne države članice, da prijavljeni ukrep ni pomoč, to ugotovitev navede v odločbi.

3. Če Komisija ugotovi, kjer je primerno po spremembi zadevne države članice, da so bili dvomi glede združljivosti prijavljenega ukrepa s skupnim trgom odpravljeni, potem sklene, da je pomoč združljiva s skupnim trgom (v nadaljnjem besedilu ‚pozitivna odločba‘). V odločbi se navede, katera izjema na podlagi Pogodbe [DEU] je bila uporabljena.

4. Komisija lahko pozitivni odločbi priloži pogoje, na podlagi katerih se pomoč lahko šteje kot združljiva s skupnim trgom, in lahko določi obveznosti, da zagotovi nadzor nad izpolnjevanjem odločbe (v nadaljnjem besedilu ‚pogojna odločba‘).

5. Če Komisija ugotovi, da je prijavljena pomoč nezdružljiva s skupnim trgom, sklene, da se pomoč ne sme izvajati (v nadaljnjem besedilu ‚negativna odločba‘).“

4 Člen 25 navedene uredbe določa:

„Odločbe, sprejete na podlagi poglavij II, III, IV, V in VII, so naslovljene na zadevno državo članico. [...]“

Sklep o prestrukturiranju skupine BFA

5 V okviru finančne krize, ki je izbruhnila v letu 2008, so španski organi 9. novembra 2012 Komisiji predložili načrt prestrukturiranja za družbo Banco Financiero y de Ahorro SA in njeno hčerinsko družbo Bankia (v nadaljevanju: skupaj: skupina BFA).

6 Komisija je 28. novembra 2012 sprejela Sklep C(2012) 8764 final o pomoči, ki so jo španski organi dodelili za prestrukturiranje in dokapitalizacijo skupine BFA (v nadaljevanju: Sklep o prestrukturiranju skupine BFA). Komisija je v točkah 217 in 218 tega sklepa ugotovila, da priglašeni ukrepi pomenijo pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, vendar da jih je treba glede na zaveze, ki jih je sprejela Kraljevina Španija, na podlagi člena 107(3)(b) PDEU šteti za združljive z notranjim trgovom.

7 Komisija se v okviru presoje združljivosti priglašениh ukrepov sklicuje na nekatere zaveze Kraljevine Španije. V točki 215 Sklepa o prestrukturiranju skupine BFA med drugim poudarja:

„Kraljevina Španija se je poleg obsežnih strukturnih ukrepov zavezala tudi k več dodatnim omejitvam glede ravnanja do decembra 2017, ko se obdobje prestrukturiranja konča [...], in sicer, da bo skupina BFA storila naslednje:

(i) [...] spoštovala veljavno zakonodajo s področja plač in odpravnin, zlasti določbe glede plačnih omejitev, ki se uporabijo za kreditne institucije, in omejitev, ki lahko izvirajo iz tega, da gre za subjekt ali skupino pod nadzorom države [...]

Vlada se tudi zavezuje k zagotovitvi učinkovitejše porabe javnih sredstev v zvezi z vprašanji odškodnin in plač, po zgledu načel, ki so bila podlaga za sprejetje kraljeve zakonske uredbe 24/2012. Zato se zavezuje bdeti nad tem, da bo postopek prestrukturiranja zelo strog, in si prizadevati, da se odpravnina približa zakonskemu minimumu, vendar z neko mero prožnosti, da bi se izognilo zamudam v postopku; po potrebi bo predlagala tudi znižanje splošnih stroškov in izdatkov osebja, če bo razvoj poslovnega izida neugoden.

[...]“

8 Zaveze, ki jih je predlagala Kraljevina Španija, so povzete v seznamu zavez, ki je priložen navedenemu sklepu. Med temi so v točkah 84 in 85 tega seznama v okviru ukrepov v zvezi z ravnanjem in pravil o upravljanju podjetij navedene zaveze iz točke 215 tega sklepa.

Špansko pravo

9 Člen 51(1) zakona o delovnih razmerjih, ki je bil potrjen s kraljevo zakonsko uredbo 1/1995 o potrditvi prečiščenega besedila zakona o delovnih razmerjih (Real Decreto Legislativo 1/1995 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores) z dne 24. marca 1995 (BOE št. 75 z dne 29. marca 1995, str. 9654), v različici, kot izhaja iz zakona 3/2012 o nujnih ukrepih za reformo trga dela (Ley 3/2012 de medidas urgentes para la reforma del mercado laboral) z dne 6. julija 2012 (BOE št. 162 z dne 7. julija 2012, str. 49113, v nadaljevanju: zakon o delovnih razmerjih), pojem kolektivni odpust pomeni „prenehanje pogodb o zaposlitvi iz gospodarskih, tehničnih ali organizacijskih razlogov ali razlogov, povezanih s proizvodnjo“, če se v 90 dneh to prenehanje nanaša na minimalno število pogodb, določeno glede na celotno število delavcev zadevnega podjetja. Ta

določba natančneje določa, da „obstajajo ekonomski razlogi, kadar je iz rezultatov podjetja razviden negativen gospodarski položaj, kot na primer pri dejanskih ali predvidenih izgubah, ali vztrajno zmanjševanje njegove ravni prihodkov ali prodaje“.

10 Člen 52 navedenega zakona določa, da pogodba lahko preneha iz objektivnih razlogov, „ko je izpolnjen kateri od razlogov iz člena 51(1) [tega zakona] in prenehanje zadeva manjše število delavcev od tistega, ki je določeno v navedenem členu“.

11 Člen 53(1) zakona o delovnih razmerjih v zvezi z obliko in učinki prenehanja iz objektivnih razlogov določa:

„Sprejetje dogovora o prenehanju v skladu z določbami prejšnjega člena terja upoštevanje teh zahtev:

(a) pisno obvestilo delavcu z navedbo razloga;

(b) delavcu hkrati z vročitvijo pisnega obvestila omogočiti odpravnino 20 plačanih dni na leto zaposlitve, s tem da se bo odpravnina za obdobja, krajša od enega leta, izračunala v sorazmerju s številom mesecev, pri čemer pa nikakor ne sme preseči 12 mesečnih plač.

[...]“

12 Člen 56(1) navedenega zakona določa:

„Če se ugotovi nezakonitost odpovedi pogodbe o zaposlitvi, lahko delodajalec v 5 dneh od vročitve sodbe delavcu bodisi omogoči ponovno zaposlitev bodisi plača odpravnino, ki znaša triintrideset plačanih dni na leto zaposlitve, s tem da se bo za obdobja, krajša od enega leta, izračunala v sorazmerju s številom mesecev, pri čemer pa nikakor ne sme preseči 24 mesecev. Če izbere, da izplača odpravnino, to povzroči prenehanje pogodbe o zaposlitvi z učinkom na dan dejanskega prenehanja dela.“

13 Peta prehodna določba zakona 3/2012 določa:

„1. Odpravnina zaradi odpusta iz člena 56(1) [zakona o delovnih razmerjih] se uporabi za pogodbe, sklenjene od 12. februarja 2012 dalje.

2. Odpravnina za nezakonit odpust se za pogodbe, sklenjene pred 12. februarjem 2012, izračuna na podlagi 45 plačanih dni na leto zaposlitve za čas opravljanja dela pred tem datumom, za obdobja, krajša od enega leta, pa se izračuna v sorazmerju s številom mesecev, ter na podlagi 33 plačanih dni na leto zaposlitve za čas opravljanja dela po tem datumu, s tem da se za obdobja, krajša od enega leta, prav tako izračuna v sorazmerju s številom mesecev. Dobljeni znesek odpravnine ne sme presegati 720 plačanih dni, razen če bi iz izračuna odpravnine za obdobje pred 12. februarjem 2012 izhajalo večje število dni, ki v tem primeru velja kot največji znesek odpravnine, pri čemer pa nikakor ne sme presegati 42 mesečnih plač.

[...]“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

14 J. M. Iglesias Gutiérrez in E. Rion Bea sta bila pri družbi Bankia zaposlena od 1. aprila 1991 oziroma 2. junija 2008.

- 15 Družba Bankia je v okviru zmanjšanja svojih dejavnosti ob izvajanju načrta prestrukturiranja 8. februarja 2013 sklenila dogovor s sindikalnimi oddelki, ki predstavljajo 97,86 % zaposlenih. Ta dogovor je predvideval, da se pod nekimi gospodarskimi pogoji, ki jih je določal, do 31. decembra 2015 ukine 4500 delovnih mest. Navedeni dogovor je za primer odpusta določal plačilo odpravnine, ki je v povprečju znašala 30 plačanih dni na leto zaposlitve.
- 16 E. Rion Bea in J. M. Iglesias Gutiérrez sta bila 25. oktobra oziroma 21. novembra 2013 obveščena, da bosta njuni pogodbi o zaposlitvi prenehali, in sicer 12. novembra 2013 ter 10. decembra 2013, in da jima bo izplačana odpravnina, katere znesek se bo izračunal v skladu s pravili, določenimi v dogovoru z dne 8. februarja 2013.
- 17 J. M. Iglesias Gutiérrez in E. Rion Bea sta vložila tožbi pri Juzgado de lo Social n° 2 de Terrassa, v katerih sta predlagala ugotovitev nezakonitosti njunih odpustov in dodelitev največje zakonske odpravnine za tak primer, in sicer odpravnino v višini od 33 do 45 plačanih dni na leto zaposlitve.
- 18 V teh okoliščinah je Juzgado de lo Social n° 2 de Terrassa odločilo, da prekine odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predloži ta vprašanja, ki so v zadevah C-352/14 in C-353/14 postavljena enako:
- „V okviru tožbe, s katero delavec družbe Bankia [...] izpodbija to, da je vključen v kolektivni odpust, o katerem je bil dosežen dogovor s Sklepom [o prestrukturiranju skupine BFA]:
1. Ali so člen 56 zakona o delovnih razmerjih [...], peta prehodna določba zakona 3/2012 [...] ter člena 123 in 124(13) zakona 36/2011 o socialnih sodiščih (Ley 36/2011 reguladora de la Jurisdicción Social) z dne 10. oktobra 2011, ki se implicitno sklicuje na prejšnje določbe, ker materialno zvišujejo odpravnine, dovoljene s Sklepom [o prestrukturiranju skupine BFA], v nasprotju s členoma 107 PDEU in 108 PDEU?
 2. Ali bi bila v nasprotju z navedenima določbama prava Unije in Sklepom [o prestrukturiranju skupine BFA] razlaga navedenih nacionalnih določb, ki bi sodišču dopuščala, da v primeru razglasitve zakonitosti odpusta odpravnine zmanjša na zakonski minimum, določen v nacionalni zakonodaji?
 3. Ali bi bila v nasprotju z navedenim pravom Unije in Sklepom [o prestrukturiranju skupine BFA] razlaga navedenih nacionalnih določb, ki bi sodišču dopuščala, da v primeru razglasitve nezakonitosti odpusta odpravnine prilagodi na zneske, dogovorjene v dogovoru, doseženem v obdobju posvetovanja, če so ti zneski višji od zakonskega minimuma, a manjši od zakonskega maksimuma?“
- 19 Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 9. septembra 2014 združil zadevi C-352/14 in C-353/14 za pisni in ustni postopek ter izdajo sodbe.

Vprašanja za predhodno odločanje

- 20 Predložitveno sodišče s temi vprašanji, kakor so postavljena, Sodišče prosi, naj poda mnenje o skladnosti nekaterih določb nacionalnega prava s pravom Unije.
- 21 V zvezi s tem je treba opozoriti, da sistem sodelovanja, ki ga določa člen 267 PDEU, temelji na jasni ločitvi nalog med nacionalnimi sodišči in Sodiščem. V okviru postopka, ki je bil uveden na podlagi tega člena, morajo nacionalne določbe razlagati sodišča držav članic, in ne Sodišče, ki mu prav tako ni treba odločati o skladnosti pravnih pravil nacionalnega prava z določbami prava Unije. Po drugi strani je Sodišče pristojno, da nacionalnemu sodišču da vse napotke za razlago prava Unije, ki mu bodo omogočili presojo skladnosti pravil nacionalnega prava s predpisi Unije (glej zlasti sklep Debiasi, C-560/11, EU:C:2012:802, točka 19 in navedena sodna praksa).

- 22 Vendar, čeprav je dobesedna vsebina vprašanj za predhodno odločanje predložitvenega sodišča res poziv Sodišču, naj se izjavi glede skladnosti določbe notranjega prava s pravom Unije, Sodišču nič ne preprečuje, da predložitvenemu sodišču ne bi dalo koristnega odgovora tako, da poda razlago, ki izhaja iz prava Unije in ki bo predložitvenemu sodišču omogočila, da samo razsodi glede skladnosti notranjega prava s pravom Unije (glej zlasti sklep Debiasi, C-560/11, EU:C:2012:802, točka 20 in navedena sodna praksa).
- 23 Postavljena vprašanja je torej treba razumeti tako, da se z njimi želi v bistvu izvedeti, ali Sklep o prestrukturiranju skupine BFA ter člena 107 PDEU in 108 PDEU, na katerih ta sklep temelji, nasprotujejo temu, da se v okviru spora o kolektivnem odpustu, ki spada na področje uporabe tega sklepa, uporabi nacionalna zakonodaja, ki kot znesek odpravnin, ki jih je treba izplačati delavcu, če se njegov odpust presodi za nezakonit, določa višji znesek od zakonskega minimuma.
- 24 Ta vprašanja je treba obravnavati skupaj.
- 25 Izvajanje sistema nadzora nad državnimi pomočmi je v pravu Unije oprto na preventivni nadzor načrtovanih pomoči, s katerim se želi doseči, da se začnejo izvajati le pomoči, ki so združljive z notranjim trgov.
- 26 Izvajanje tega sistema nadzora je na eni strani naloženo Komisiji in na drugi nacionalnim sodiščem, ki imajo dopolnjujočo, a ločeno vlogo. Medtem ko je za presojo združljivosti ukrepov pomoči z notranjim trgov izključno pristojna Komisija, ki deluje pod nadzorom sodišč Evropske unije, so nacionalna sodišča pristojna, da varujejo pravice posameznikov, če državni organi kršijo prepoved izvedbe načrtovane državne pomoči, dokler Komisija ne odloči o njeni združljivosti, naložene v členu 108(3) PDEU (glej v tem smislu sodbo Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, točki 27 in 28 in navedena sodna praksa).
- 27 Zdi se, da je takrat, ko Komisija po preučitvi sprejme pozitivno odločbo v smislu člena 7(3) Uredbe št. 659/1999, cilj iz točke 25 te sodbe zaščiten in se zadevna pomoč lahko izvaja (glej v tem smislu sodbo CELF in Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, točka 49).
- 28 Vendar ta odobritev velja, samo če so spoštovani vsi elementi, ki jih je Komisija upoštevala pri presoji združljivosti navedenega ukrepa. Natančneje, če priglašeni ukrep na predlog zadevne države članice vključuje zaveze, s katerimi je ta soglašala, je treba šteti, da so te zaveze sestavni del odobrenega ukrepa. Za to gre v zadevah v glavni stvari, v katerih je Komisija zaveze, ki jih je predlagala Kraljevina Španija, upoštevala pri svoji presoji in so povzete v seznamu zavez, priloženem k sklepu o odobritvi.
- 29 Zadevna država članica, ki je v skladu s členom 25 Uredbe št. 659/1999 naslovnica sklepa, mora preveriti, ali bo lahko izpolnila zaveze, zajete v odobritvi. Na podlagi tega se mora med drugim prepričati, da so te zaveze v skladu z nacionalno zakonodajo in po potrebi presoditi, ali je treba v skladu z nacionalnimi ustavnimi postopki začeti postopek za prilagoditev te zakonodaje.
- 30 V zadevah v glavni stvari je v zavezah, povzetih v točkah 84 in 84 seznama, priloženega k Sklepu o prestrukturiranju skupine BFA, navedeno, da bo Kraljevina Španija sprejela vse ukrepe za zagotovitev, da bo skupina BFA spoštovala „veljavno zakonodajo s področja plač in odpravnin“ in se bo zavzemala, da bo proces prestrukturiranja „zelo strog“, kar pomeni, da se bodo „odpravnine približale zakonskemu minimumu“, pri čemer bo dopuščala „neko mero prožnosti“.
- 31 Besedilo teh zavez na eni strani kaže na to, da jih je treba izvršiti v okviru veljavne nacionalne zakonodaje, in na drugi, da njihova izvršitev dopušča neko mero prožnosti.

- 32 Sklicevanje na veljavno zakonodajo pomeni, da je zneske, ki jih je treba izplačati odpuščenim delavcem, v skladu s španskim delovnim pravom mogoče izračunati glede na merila, ki se razlikujejo glede na to, ali je mogoče odpust glede na pravne in dejanske elemente posameznega primera opredeliti kot zakonit ali pa ga je treba šteti za nezakonit.
- 33 Izrecno priznana mera prožnosti poleg tega pomeni, da se morajo zneski, ki jih mora skupina BFA izplačati svojim delavcem v okviru načrta prestrukturiranja, sicer približati minimalnim stopnjam, določenim z veljavnimi pravili s področja delovnega prava, vendar ni nujno potrebno, da strogo ustrezajo tem stopnjam.
- 34 Glede na vse te ugotovitve je treba na postavljena vprašanja odgovoriti, da Sklep o prestrukturiranju skupine BFA ter člena 107 PDEU in 108 PDEU, na katerih ta sklep temelji, ne nasprotujejo temu, da se v okviru spora o kolektivnem odpustu, ki spada na področje uporabe tega sklepa, uporabi nacionalna zakonodaja, ki kot znesek odpravnin, ki jih je treba izplačati delavcu, če se njegov odpust presodi za nezakonit, določa višji znesek od zakonskega minimuma.

Stroški

- 35 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (šesti senat) razsodilo:

Sklep Komisije C(2012) 8764 final z dne 28. novembra 2012 o pomoči, ki so jo španski organi dodelili za prestrukturiranje in dokapitalizacijo skupine BFA, in člena 107 PDEU ter 108 PDEU, na katerih ta sklep temelji, ne nasprotujejo temu, da se v okviru spora o kolektivnem odpustu, ki spada na področje uporabe tega sklepa, uporabi nacionalna zakonodaja, ki kot znesek odpravnin, ki jih je treba izplačati delavcu, če se njegov odpust presodi za nezakonit, določa višji znesek od zakonskega minimuma.

Podpisi